

בתי המשפט

א 033569/04		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
תאריך:	13/05/2008	כב' השופט אליהו בכר	בפני:

בעניין: **עם שלם יחיאל** תובע

ע"י ב"כ עוה"ד אנושי שחר

נ ג ד

נתבעת **כלל חברה לביטוח בע"מ**

ע"י ב"כ עוה"ד אברהם דויטש

פסק-דין**1. מבוא:**

בפניי תביעת התובע, יליד 29.11.61, לתשלום פיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו לו, לטענתו, בתאונת דרכים מיום 28.10.03, לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "**החוק**").

הצדדים נחלקו הן בעניין החבות, והן בעניין הנזק.

2. חבות הנתבעת:

לטענת התובע, כאמור בכתב התביעה, בתאריך דלעיל, בסמוך לשעה 14:00, עת נהג ברכב מסוג סיטרואן מס. רישוי 16-433-43 (להלן: "**הרכב**"), אשר בוטח על ידי הנתבעת בפוליסת ביטוח חובה, אירעה תאונת דרכים חזיתית בכביש המוביל מן המושב חלמיש. ממקום האירוע הובהל לביה"ח תל השומר, שם טופל.

הנתבעת מצידה טענה, כי אין קשר בין התאונה למצבו הרפואי הנטען, שמבחינתה אינו נובע מן התאונה, כך באופן כללי בכתב הגנתה.

לשם הוכחת חבות הנתבעת, הגיש התובע תצהיר עדות ראשית (ת/4) ובו חזר על האמור בכתב התביעה למעשה, ואף צרף עותק מרישיון הרכב ותעודת הביטוח לאותו רכב. ברישיון הרכב מצוין שמו של אדם בשם מצסה גבריאלי, בעוד תעודת הביטוח הינה על שם התובע. 2 מסמכים אלה מתייחסים לאותו כלי רכב – סיטראן שנת יצור 1998, בעל מספר רישוי 16-433-43, והינן בנות תוקף למועד קרות התאונה הנטענת, היינו 28.10.03.

כמו כן, צירף אישור משטרת ישראל מתאריך 2.12.03, ולפיו הרכב מעורב בתאונה והתיק המשטירתי מצוי בחקירה מתאריך 2.11.03.

בנוסף, צורף אישור המחלקה האורתופדית בבית"ח שיבא, המציין מועד אשפוז 28.10.03, כאשר סיבת האשפוז הינה תאונת דרכים, וסוג האשפוז הינו דחוף.

באותה תעודה, מצוין כי היה מעורב בתאונת דרכים חזיתית.

כאן המקום לציין, כי במסגרת האשפוז אובחן כי התובע סובל משבר ברגלו הימנית, עבר ניתוח בבית"ח, כמו כן עבר ניתוח נוסף ב-9.11.03, וב-26.11.03 שוחרר מן המחלקה האורתופדית בבית"ח למחלקת השיקום בבית"ח לוינסטיין, שם המשיך בטיפול חודשים ארוכים לאחר מכן.

בסיכומיו מצוין ב"כ התובע, כי נזקי הגוף של התובע נובעים מהתאונה דנן, תוך הסתמכות על תעודת הביטוח ואישור המשטרה, וכן הסתמכות על קיומו של רישיון נהיגה בר תוקף, שהוגש במהלך דיון ההוכחות מיום 27.1.08 (ת/5), ולפיכך ראה קיומה של חבות לנתבעת.

הנתבעת מצידה בסיכומיה, מציינת כי למרות המצוין על גבי רישיון הרכב, היינו היותו של הרכב על שם מצסה גבריאלי, התברר כי במהלך דיון ההוכחות כי הרכב שייך בפועל לאם התובע, ולא הועבר על שמה בשל קיום חוב (עמ' 17 לפרוטוקול), ובכך יש סתירה למסמך רשמי, ללא סיוע מטעם בעל הרכב הרשום או אם התובע שלא העידו.

כמו כן, לא צורפו כל תימוכין, כדוגמת חוזה, בין בעל הרכב הרשום לאם התובע, או דו"ח פינוי של אמבולנס ממקום האירוע, ממנו ניתן ללמוד אודות זהות הרכב המעורב, כמו גם לא צורף דו"ח שמאי או קבלות על תיקון הרכב, ולפיכך, אין לפני ביהמ"ש כל

תימוכין, למעט דברי התובע, כי הרכב שבוטח על ידי הנתבעת הינו אמנם הרכב שהיה מעורב באותה תאונה.

לעניין אישור המשטרה, זה מהווה עדות מפי השמועה, לה התנגדה הנתבעת במהלך הדיון. הנתבעת הוסיפה כי, אין לראות בעובדת ביצוע תשלום תכופ לתובע, הכרה בחבות, שכן זה אירע עוד קודם למועד ההוכחות.

כבר עתה אומר, כי אין ספק בעיניי שהתובע נפגע בתאונת דרכים. אישור ביה"ח בטופס סיכום המחלה שצורף לתצהיר התובע, מלמד אודות כך באופן ברור.

לעניין עצם היות הרכב קשור לתאונת הדרכים, אמנם אין רישיון הרכב מציין את שם התובע או אמו, כבעליו, עם זאת, פוליסת הביטוח הוצאה לרכב זה על שם התובע, ובהיות רישום הרכב דקלרטיבי, להבדיל מקונסטיטוטיבי, אין בכך כדי להעיד על כך שהרכב אינו בבעלות התובע או אימו. מכל מקום, הרכב הספציפי הנטען היה מבוטח בביטוח חובה תקף במועד אותו ציין התובע, כמועד אירוע התאונה, ולכן אין כל נפקא מינא לטענת הנתבעת בעניין זה.

אשר להיות הרכב מעורב בתאונה בה עסקין, אמנם לא צירף התובע את אישור מד"א כחלק מתצהירו, ואף אישור המשטרה מהווה לכאורה עדות מפי השמועה, אלא שהתובע נפגע בתאונה קשה. התיק מצוי בחקירת משטרה החל מה-2.11.03 – היינו כ-5 ימים לאחר האירוע, ולו לנתבעת השגות בדבר מעורבות הרכב בתאונה בה עסקין, מעבר לאמירות התובע, אין ספק בעיניי, כי אלו היו נבחנות לעומקן הן על דרך צירוף תיק החקירה המשטרתי, והן על דרך צירוף דו"ח מד"א, שבוודאי לא נעלם מעיני הנתבעת.

לפיכך, אמנם לפתחו של התובע החובה להוכיח את היות כלי הרכב המבוטח על ידי הנתבעת מעורב בתאונה, אלא שהוא מוכיח זאת כראוי בתצהירו.

הנתבעת מצידה, יכולה הייתה להפריך טענה זו בקלות רבה, לו חפצה בכך, ולו עמד טיעון אמיתי מאחורי הכחשת התרחשות התאונה ברכב הנדון, אלא שהיא מצידה לא טרחה להביא כל ראיה לסתור. מכיוון שכך, די באמור בתצהיר התובע כדי להוכיח את הקשר שבין הרכב לתאונה. בל נשכח, כי עסקין בחברת ביטוח המבטחת את רכב התובע, שזכתה לקבל תגמולי ביטוח, והינה מחויבת בתום לב מוגבר במערכת יחסיה עם מבטחיה.

לפיכך, אין לי אלא לקבוע כי הרכב היה מעורב בתאונה ביום 28.10.03, ובה נפגע התובע.

3. הנכות הרפואית:

בתיק זה מונה כמומחה מטעם ביהמ"ש, בתחום האורתופדי ד"ר אייכנבלט מר"ן. המומחה הגיש לתיק ביהמ"ש שתי חוות דעת, הראשונה מיום 10.9.04 (במ/1), בה תיאר את הפגיעות שאירעו לתובע בתאונה, לרבות שברים באזור ברך ימין, אצבע 5 יד שמאל, וכן פצע שפשוף בכף יד ימין, כפי שנמצאו בביה"ח שיבא בתה"ש, שם אושפז.

בתאריך 31.10.03 נותח ועבר קיבוע פנימי של השבר בעצם הטיביה העליונה בברך ימין. לאחר ניתוח זה התפתח זהום שחייב ניתוח חוזר ב-9.11.03, להטריית הרקמות. בתאריך 26.11.03 הועבר לשיקום אורתופדי בביה"ח לוונישטין, שם שהה עד ל-7.1.04, כאשר במהלך אישפוז זה נרשמו תלונות על הגבלת תנועות בכתף ימין, ללא שבר או קרע של גיד הכתף.

בהמשך אושפז פעם נוספת בביה"ח שיבא, עקב הפרשה מאזור הצלקת הכירורגית בברך ימין, ואף נותח להוצאת קיבוע פנימי, כאשר ב-6.5.04 הוא עבר לביה"ח לוונישטין להמשך שיקום, ושוחרר ב-14.6.04.

התובע התלונן כי הינו מוגבל בכיפוף ברך ימין, עם קושי בירידה במדרגות ועיסוק בספורט, כמו כן, קיים איזור תרדמה בצלקת בברך ימין, הגבלה של תנועות אצבע 5 יד שמאל, ולכן אינו מגיע לקמיצת אגרוף מלאה ביד זו שאינה דומיננטית. כמו כן, קיימת הגבלת תנועות בכתף ימין, שהינה הגפה הדומיננטית, שלא היתה קודם לתאונה.

לאחר שבדק את התובע קבע ד"ר אייכנבלט, כי לתובע הגבלה בכיפוף של ברך ימין, צלקות כירורגיות רגישות במקצת, ואזור של תרדמה בעור, צדדית לצלקת העורפית, והעריך נכותו הצמיתה לעניין ברך ימין ב-15% לפי סעיף 35(1) בין ב' ל-ג' לתקנות המל"ל, בגין השפעה שבין קלה לבינונית על כושר הפעולה הכללי. כמו כן, קבע 5% לפי סעיף 71(1) ב' חלקי לתקנות המל"ל – בגין הצלקות.

אשר לכתף ימין, קבע כי קיימת הגבלה משמעותית בשיעור של 25% לפי סעיף 41(4) ג' לתקנות המל"ל, אך הוסיף שזו נכות זמנית.

באשר לאצבע v ביד שמאל, קבע מצב של קשיון נוח, ולכן 5% לפי סעיף 44(4) לתקנות המל"ל.

לעניין תקופת אי הכושר המלא, זו נקבעה מיום התאונה 28.10.03 ועד לשחרורו מביה"ח לוינשטיין – 14.6.04.

למומחה הופנו שאלות הבהרה על ידי ב"כ התובע (במ/2), עליהן השיב ביום 31.10.04 (במ/3) וכן השיב פעמיים נוספות לשאלות ב"כ התובע מתאריכים 5.6.05 (במ/4) ו-30.8.05 (במ/5).

בתאריך 7.12.06 הגיש ד"ר אייכנבלט תוספת לחוות דעתו המקורית (במ/6), ואף השיב לשאלות הבהרה מיום 28.3.07 (במ/7), בתשובות שנמסרו ביום 26.4.07 כאמור ב-במ/8. בחוות דעתו השנייה (במ/6), ולאחר שבדק את התובע פעם נוספת ב-5.11.06, קבע המומחה את נכיוותיו הצמיתות של התובע, כדלקמן:

בגין הברך הימנית, ובעקבות השינויים הליטיים במטפיזה הטיביאלית הפרוקסימלית וההשפעה על כושר הפעולה הכללית, קבע 20% נכות (במקום 15% בחוות הדעת המקורית), הותיר את אחוזי הנכות בגין הצלקות ברגל (5%) וקשיון נוח של אצבע v יד שמאל (5%), וביטל את הנכות לכתף הימנית שאינה קיימת עוד.

כאן המקום לציין, כי במסגרת התשובות לשאלות ההבהרה (במ/3), הבהיר מומחה ביהמ"ש כי התובע סובל מזיהום בעצם העלולה לחזור על עצמה בעתיד, כמו גם לא לחזור כלל. כמו כן, בתשובות לשאלות הבהרה ביחס לזיהום בעצם (במ/8) מציין המומחה כי הינו מודע לכך שהתובע עבר ניתוח ב-20.3.07, לאחר חוות דעתו השנייה, נזקק לטיפול אנטיביוטי ועלול אף להיזקק לו בעתיד, לדיכוי הזיהום, ואף לניתוח נוסף, אלא שקשה לחזות את תדירות חזרת הזיהום ואת כמויות האישפוזים והניתוחים בעתיד.

ד"ר אייכנבלט זומן לחקירה ונחקר ביום 27.1.08. במהלך חקירתו, התברר ביתר פירוט כי התובע סובל ממחלה קשה בברך הקרוייה "אוסטאומליטיס" שהינה כרונית. מצבו של התובע, כולל למעשה שניים: האחד, פיחות בכמות הסחוס בצד המדיאלי והשני, מה שמקשה על התובע, הינה העובדה שבאזור העליון של הטיביה, פיתח את אותה מחלה שצוויינה לעיל, היינו זיהום כרוני בעצם שחוזר על עצמו ומחייב אישפוזים וניקוזים חוזרים ונשנים. מצב זה, מצביע על זיהום כרוני קיים ולא על זיהום שנרפא,

והתובע חשוף לאירועים חוזרים של התנפחויות, כאבים וצורך באישפוז, אם כי יתכן גם שטפול אנטיביוטי יעזור אך לא תמיד. כלשונו של המומחה, מדובר ב"מחלה מאד אכזרית". עם זאת, אין מדובר במחלה המקנה נכות נוספת על זו שניתנה ע"י המומחה.

מכל מקום, ולמרות הבעיה הכרונית האפשרית כתוצאה מהזיהום, המומחה אינו משנה בחקירתו את חוות דעתו השנייה, ולפיכך יש לקבוע כי לתובע נכות רפואית צמיתה בשיעור 27.8% ונכות רפואית זמנית בשיעור של 100% עד שחרורו מבית החולים לוינסטין ביום 14.6.04, ונכות רפואית זמנית בשיעור 42.6% לתקופה שממועד זה עד לתקופה ממתן חוות הדעת השנייה.

אפשרות החמרת מצבו של התובע והסיכון הקיים לעניין זה, יובא בחשבון עת תיבחן נכותו התפקודית של התובע, לרבות האפשרות מרחיקת הלכת ולפיה תיכרת הרגל.

4. הנכות התפקודית:

מבחינת התובע, כאמור בסיכומי, בהיותו גנן, העוסק במקצוע זה מ-1983, המחייבו לבצע עבודה פיזית של נשיאת משאות, כי אז נכותו האורטופדית פוגעת משמעותית בכושרו להשתכר. התובע הפנה לעדותו של מומחה ביהמ"ש והגיע למסקנה, כי לתובע נגרמה פגיעה קשה לעבוד ולהשתכר כגנן, זו הועמדה בהמשך על 50% נכות תפקודית.

הנתבעת מצידה, סברה כי נכותו הרפואית של התובע, כוללת בתוכה כ- 24% נכות אורטופדית, והיתר הינם אחוזי נכות שנקבעו בגין צלקת, עם זאת התובע למעשה ניזוק במידה מועטה בלבד, שכן המשיך לעבוד בפיקוח על הקמת גינות, עובדה שניסה לכאורה להסתיר, המשיך ועבד במקצועו ואף השתכר מעבודתו זו.

לטעמה של הנתבעת, הגם שהנכות לכאורה תפקודית, היא אינה מונעת ממנו לעבוד במקצועו, לרבות הקמת גינות, תיחזוקן ופיקוח על הקמתן.

לפיכך, ביקש לראות בנכות התובע כזו שאינה עולה על 10% נכות תפקודית.

מתצהיר התובע (ת/4), שנחתם ביום 9.6.05, עולה, כי מיום אירוע התאונה, הינו נזקק לטיפולים רפואיים רבים.

לתובע הגבלות תנועה קשות וחולשה כללית בשל האשפוז והתרופות אותן נטל. במועד חתימת התצהיר הינו סובל מקושי לכופף וליישר את ברך ימין, סובל מאובדן תחושה באזור הצלקת מימין, בכתף סובל מהגבלות תנועה, וכן מחולשה בכף יד ימין ומירידת כוח משמעותית, כאשר אינו יכול לכופף או ליישר את זרת יד שמאל והמיפרק מקובע לגמרי וכן נותרה לו צלקת מכערת. (סעיף 22 לתצהיר).

התובע הוסיף כי מיום קרות התאונה ועד למועד חתימת תצהירו, לא שב לעבודתו כגון ואינו מסוגל לבצע עבודות אלה, כאשר זוהי למעשה עבודתו היחידה המוכרת לו מאז ומעולם שכוללת עבודות פיזיות קשות, לרבות חפירה, פינוי פסולת, שתילה, הרמת אבנים וסלעים, עלייה על סולמות, גיזום, פריסת צנרת השקייה ועוד, עבודות אותן אינו יכול לבצע מאחר ואינו יכול לכרוע ברך או לעמוד עמידה ממושכת וכן להרים כלי עבודה. לפיכך, סבר כי לא יוכל לחזור לעבודתו במקצוע הגננות באופן פיזי, אלא בעבודות ניהול מה שיסב לו הפסדים.

מעדות המומחה בבית המשפט עולה, כי התובע יכול לכופף ברך ימין עד 90 מעלות אך לא לשבת ישיבה מזרחית או להניח את העכוזים על העקבים. הוא יכול להניח את הברך על הרצפה אך לא לאורך זמן. הוא אינו יכול להתכופף ולעבוד בגובה האדמה, כשלטעם המומחה הוא לא יכול מבחינה רפואית לעשות עבודה פיזית (עמ' 10 לפרוטוקול). יש לתובע בעיה בעמידה והליכה ממושכת. התובע אמנם יכול לעמוד 3 שעות אך עם כאבים. בעייתו של התובע כלשון המומחה: **"מגביל מאד אדם שצריך לעשות עבודה פיזית"** (עמ' 11 לפרוטוקול).

עם זאת, הכתף אינה יוצרת הגבלה כבעבר, אך הפגיעה באצבע החמישית ביד ימין, יכולה לגרום להעדר כוח באחיזת פטיש למשל, היא גם יכולה להיתפס בכל מיני מקומות כמו בכיס, ובכלל האפשרות לאחוז במכשירים כבדים הינה בעייתית. אשר לאפשרות הפרעה לביצוע עבודות גננות בשל הבעיה באצבע, משיב המומחה כי לחלק גדול מהדברים לא תהיה בעיה, אך זה מתגמד לעומת הבעיה ברגל - שהיא זו שתיקבע את כושרו האמיתי.

אשר לבעיה הכרונית ממנה סובל התובע בברך, מציין המומחה כי קיימת אפשרות חזרה לטיפול מדי שנה שנתיים, אך גם יתכן ופרק הזמן שיחלוף בין הטיפולים יהיה 5 שנים, ואף בדוגמא קיצונית 50 שנה. במקרים קיצוניים מאידך, טיפולים בקצב יחסית

גבוה, יכולים אף להביא להחלטת מטופל לביצוע קטיעה, מצב רפואי שאף הומלץ ע"י רופאים במקרים מסויימים.

לטעמו של המומחה "**החישוב צריך לקחת בחשבון שזו מחלה לכל החיים**" (עמ' 14 לפרוטוקול), ואם יגיע למצב של קטיעה, תהפוך הנכות ל- 40 עד 60 אחוז, תלוי בגובה הקטיעה. לעניין קטיעה, תיאורטית זה יכול לקרות לתובע אך זה נראה רחוק.

שיקול נכותו הצמיתה של התובע, יחד עם אפשרות החמרת מצבו בעתיד, והעובדה ולפיה כל אשפוז או טיפול אנטיביוטי בגין המחלה הכרונית, יוליד כ- 30 ימי חופש מחלה, מביאים אותי למסקנה כי בנסיבותיו של התובע, משמעות הנכות בהיבט התפקודי הינה של 30% נכות.

כיצד מתמודד ויתמודד התובע עם נכות זו, בכל היבטי חייו, אתיחס בראשי הנזק השונים.

5. כאב וסבל

אין מחלוקת בין הצדדים בדבר שיעור הנכות הרפואית, היינו 27.8%. עם זאת קיימת מחלוקת ביחס לכמות ימי האשפוז שאמורים להיכנס לחישוב.

לטעמו של ב"כ התובע, התובע אושפז למשך 129 ימים, ולכך יש להוסיף 462 ימים בגין ימי אשפוז עתידיים הצפויים לו לפי מפתח של 14 יום בשנה במכפלה של 33 שנים עד תוחלת חיים, ולפיכך חשבונו עומד על פיצוי בשיעור של 255,263 ₪.

הנתבעת מצידה, סבורה כי התובע אושפז למשך 51 ימים ואין לכלול במסגרת האשפוזים, אישפוזית במסגרות שיקומיות. אופן עריכת החשבון ביחס לאשפוזים עתידיים אינו מוכר ואין לפצות בגינו.

תקנות הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שהינו נזק ממון), התשל"ו – 1976, קובע בסעיף 2 (א) (1) כדלקמן:

2. חישוב הפיצויים

(א) בכפוף לאמור בתקנה 3, סכום הפיצויים יהיה סך הכל של אלה:

(1) שני פרומיל מן הסכום המקסימלי כפול מספר הימים שבו היה

הניזוק מאושפז בבית חולים, במוסד לטיפול בחולים או בנכים

בשל התאונה."

במילים אחרות, הפיצוי בגין ימי האשפוז יתייחס לימים בהם היה הניזוק מאושפז בפועל להבדיל מאמור להיות מאושפז בעתיד, ולפיכך אופן החישוב בה נקט ב"כ התובע אינה אפשרית, ומאידך האשפוז יכול ויהא בבית חולים או במוסד לטיפול בחולים או בנכים בשל התאונה. במצב דברים זה, פרשנות ב"כ הנתבעת כי אין להתחשב בתקופת אשפוזו בבית החולים השיקומי, אינה יכולה לעמוד.

בפועל, אושפז התובע בשל התאונה תקופה לא מבוטלת שמצאה ביטוייה בחוו"ד מומחה ביהמ"ש (במ/1 ממועד התאונה – 28.10.03 ועד 7.1.04, כמו כן אושפז פעם נוספת בבית החולים שיבא ב- 19.4.04 והועבר לבית חולים לוינסטיין ב- 6.5.04 ומשם שוחרר ב- 14.6.04, כמו כן אושפז התובע פעם נוספת ב- 19.3.07 ושוחרר ב- 25.3.07, אשפוז הקשור לתאונה (ראה במ/8) ומעבר לכך לא מצאתי אישורים רפואיים על אשפוזים, בין בבית חולים רגיל ובין בבית חולים שיקומי.

סך כל ימי האשפוז עומדים אם כן על 136 ימי אשפוז, ובתוספת אחוזי הנכות וניכוי הגיל כאמור בתקנה 3 לתקנות, עומד הסכום על **93,512 ₪**.

6. הפסדי השתכרות:

לפי טענת התובע, עומד בסיס שכרו לפי שעור הכנסותיו בשנת 2002 על - 11,054 ₪ נטו, כאשר בשנת 2003 הוא עומד על 11,745 ₪, כאמור בנספחים 10 ו- 11 לתצהירו (ת/4), ולהיום 15,000 ₪ - כולל ריבית והצמדה.

כמו כן, לתובע 40 חודשי כושר מלא, ובמכפלת בסיס השכר סך כל הפסד השכר בעבר לתקופת כושר המלא עומד ע"ס 600,000 ₪.

מעבר לכך, ומאחר ולתובע 50% נכות תפקודית כגרסת בא כוחו, לתקופה שבה לא היה מצוי בניתוחים ובאי-כושר מלא לתקופה שבה היה כן מצוי בניתוחים, כי אז יש להוסיף הסך של 105,000 ₪ ובסך הכול הפסד השתכרות בעבר 675,000 ₪.

הנתבעת מצידה, לא סברה כי בסיס שכרו הינו זה המצוין ע"י ב"כ התובע, באשר פוטר מעבודתו עוד קודם לתאונה. אין לדעת מתי היה שב לעבודה ולהשתכר ואם היה עושה כן כשכיר או עצמאי. עוד הוסיפה הנתבעת, כי התובע למעשה לא הוכיח כי נגרמו לו הפסדי שכר בתקופת החודשים הסמוכים לאחר התאונה. התובע היה בנכות רפואית זמנית

בשיעור 38%, ללא הצלקת לתקופה של 30 חודשים, ובהנחה כי היה שב לעבודה לאחר כחצי שנה ממועד הפגיעה, ותוך התחשבות בהיות עסק שכזה, עסק חדש - כי אז הסכימה הנתבעת לפצותו לתקופה של 12 חודשים מתוך 30 החודשים בשעור של 4,000 ₪ לחודש, ובסה"כ 48,000 ₪.

ביחס לתקופה מתום הנכויות הזמניות, מאחר והתובע יכול היה לעבוד ואף עבד בפועל עם בנו, כי אז אין לטעמה מקום לפיצויו ביתרת התקופה עד היום.

עיון בתצהיר התובע מלמד, כי נכון למועד חתימתו (9.6.05) לא שב התובע לעבודה. מחקירתו בבית המשפט עולה, כי אמנם הפסיק לעבוד החל מחודש מאי 2003 לאחר שפוטר. כמו כן מסר התובע, כי מאמצע/סוף 2006, הינו עוזר לבנו בפיקוח על פרוייקטים בעיסקו אלא שבגין כך אינו מקבל משכורת. התובע זכר כי בספטמבר 2006 ביצע גינה למשפחת קוטיק בנורדייה, כי ב-2007 ביצע עבודה ביחד עם יהודה שותפו לשעבר אצל משפחת ברשד במעיין ורד, כשנה קודם לעדותו עשה גינה למשפחת מסילתי בכפר-סבא, כן עבד אצל משפחת נידם בכפר-סבא, שם בנו ועובדים מטפלים בגינה מדי פעם, בשער אפריים עשה דק וגינה לחבר בפברואר 2006 ואף הודה כי יכול להיות שאף הלים בפטיש, נעץ ברזלים בקרקע, חפר באמצעות את חפירה. כמו כן הודה, כי הינו עובד באופן קבוע עם "משתלת יער".

התובע ציין, כי לא חזר לעבודה רגילה, שכן היה רגיל לעבוד פיזית והיום עושה כל שיכול.

לעניין השתכרות, בתחום עיסוקו זה, ציין כי הינו מנדב את עצמו לבנו.

התובע אף הודה, כי הינו יכול להוריד כלי עבודה מרכב במשקל שבין 10 ל- 5 ק"ג, לעשות פעולות שלא דורשות כיפוף של הברך הפגועה, כי אם מבקש לבצע פעולת כפוף, הוא פשוט נשכב, שכן אז יותר קל לו להתרומם, יכול לבצע פעולות של גירוף קל, כיסוח דשא, עידור וקילטור, אך לא יכול להחזיק מכונת גיזום הדורשת כוח פיזי, אלא כדי 10 דקות. עם זאת, יכול בהחלט להשגיח על אלה העובדים.

התובע אף הודה, כי קודם לתאונה היה שותף לחברה, אלא שעשה עבודה פיזית קשה, אם כי היו גם פועלים שביצעו "עבודה שחורה". התובע אף הודה כי לא ביצע "עבודות שחורות" בעת ביצוע הקמת גינות, אך הרים ארגזי שתילים כבדים ופלטות דשא.

המסקנה מהאמור לעיל הינה, כי אפילו שהה התובע באי-כושר מוחלט תקופה לא מבוטלת, עדיין הינו מסוגל לשוב ולבצע עבודה, במיוחד בהיבט הניהולי שלה, אם כי באופן פיזי מתון יותר מבעבר ובאופן יחסית קל.

בסיס שכרו של התובע הינו אמנם זה העולה מנספח ת/14 לתצהירו המציין סכומים מצטברים ל- 4 החודשים הראשונים של שנת 2003 שהינם 62,645 ₪ והפחתת מס-הכנסה בסך 16,019 ₪ ולחודש 11,657 ₪, סכום זה משוערך להיום - עומד על 12,159 ₪.

אמנם, אין אפשרות לדעת מתי היה שב התובע לעבודתו לאחר שפוטר בחודש מאי 2003, אך לקבוע כפי דרישת הנתבעת תקופה של 12 חודשים על בסיס של שכר מינימום, לא אוכל. התובע ממשיך ועובד עם שותפו בעבר ואף עם בנו, באופן שמעיד על כך שלא היה נזקק בהכרח לתקופת הסתגלות ארוכה במסגרת עסק חדש שאותו היה מקים, וסביר בעיני, להפחית פרק זמן בן 6 חודשים לאחר התאונה, באופן שתקופת אי-הכושר של התובע לעניין הפסד השתכרות לעבר, תחל להימנות מ- 1.4.04, כבסיס סביר להיעדרות מעבודה מסודרת, העומד בסך הכול על תקופה של כ- 12 חודשים, ממועד הפיטורים.

לפי חוה"ד של ד"ר אייכנבלט (במ/1), תקופת אי-הכושר המלא הינה עד 14.6.04 ולפיכך למשך 2.5 חודשים, לתובע אובדן כושר עבודה מוחלט. הנזק לתקופה זו יעמוד על 30,398 ₪, ובתוספת ריבית מחצית תקופה, **סה"כ 35,262 ₪.**

מתום תקופת אי-הכושר המוחלט ועד למועד עריכת חוות הדעת השנייה, סביר בעיני כי לתובע נכות תפקודית בשיעור של 50%, ולפיכך לתקופה של 30 חודשים, יעמוד הפיצוי על 182,385 ₪ ובתוספת ריבית מחצית תקופה על **201,827 ₪.**

מתום תקופה זו ועד למועד כתיבת פס"ד, ועל בסיס 30 אחוזי נכות תפקודית כפי שקבעתי לעיל, ותוך שלקחתי בחשבון את העובדה לפיה התובע חזר לעבודה, עם כי קיים קושי בביצועה, ותוך התעלמות למעשה מטענת התובע כי אינו נוטל שכר בגין עבודתו זו, כי אז שיעור הנזק יעמוד על 17 חודשים ו- 30% מבסיס השכר, ובסה"כ 62,011 ₪, ובתוספת ריבית מחצית תקופה **63,766 ₪.**

בכל הקשור להפסדי השתכרות בעתיד, עתר ב"כ התובע בסיכומיו לפיצוי בסך 1,394,100 ₪ בחשבון לפי בסיס שכר של 15,000 ₪ לחודש, 50% נכות תפקודית ובחשבון עד גיל 67, תוך מתן דגש לאפשרות התפרצות המחלה גם בעתיד.

הנתבעת מצידה, לא סברה שיש מקום להתייחס לאפשרות התפרצות המחלה בעתיד, שכן גם זימון לבית החולים שקיבל התובע והוצג במהלך הדיון (ת/1) לא יצא אל הפועל, ואין גם לדעת מה יילד יום. לפיכך, בחישוב שיבטא 10% נכות משכר ממוצע במשק נטו עד 67, ולפי חשבון של מחצית החשבון האקטוארי לערך, הציעה הנתבעת פיצוי בשיעור של 60,000 ₪.

אין אפשרות להתעלם מהמחלה הכרונית בה לוקה התובע כתוצאה מהתאונה. כפי שציינתי לעיל, יש לקחת בחשבון את אפשרות התפרצות המחלה בעתיד, בדיוק כשם שהתפרצה מאז אשפוזו של התובע ועד למועד כתיבת פסק הדין.

במצב דברים שכזה, אין מנוס מלקבוע כי נכותו התפקודית של התובע תעמוד לו לרועץ גם לעתיד לבוא, בהתחשב באפשרות התפרצות המחלה גם כן, כדי 30% נכות תפקודית. משב"כ התובע עמד על גיל 67 כמועד סיום תוחלת חייו עבודתו, יש לערוך את החשבון על פי 30% בסיס שכר של 12,159 ₪, שהינו למעשה פוטנציאל השתכרותו של התובע כפי שהוכח ערב התאונה, מהוון להיום, ובסה"כ **669,636 ₪**.

7. עזרת זולת:

בסיכומיו עותר התובע לעזרת זולת לעבר בשיעור של 4,000 ₪ לחודש ולתקופה בה אושפז לסירוגין, היינו 7.5 חודשים סך של 22,500 ₪, בהמשך עתר לפיצוי חודשי בין 2,000 ₪ לתקופה של 32 חודשים, סה"כ 64,000 ₪, והחל מחודש מרץ 2007, עתר לפיצוי חודשי בן 1,000 ₪ לחודש עד תוחלת חייו בסכום של 408,000 ₪. במסגרת זו, מציין ב"כ התובע כי עתירתו כוללת גם את הסיכון להחמרת מצבו בעתיד. בסה"כ בגין עזרת זולת בעבר ובעתיד עתר לפיצוי בן 494,500 ₪.

הנתבעת מצידה, מציעה פיצוי בסך 3,000 ₪ בעבר, שכן לטעמה עובר לתאונה גר התובע אצל אימו ולא בישל או כיבס לעצמו, אך מוכנה כאמור לפצות לתקופה הקרובה. באשר לעתיד, אין סיבה לפיצוי לטעמה.

עיון בתצהיר התובע (ת/4) מעלה כי התובע נזקק לעזרת זולת מיד לאחר התאונה (סעיפים 32-36 לתצהיר) כאשר בתחילה סעדה אותו הגב' אליס חברתו לחיים באותה עת, והוריו עם שחרורו מבית החולים, כאשר אצל הוריו התגורר עד ינואר 05.

בחקירתו בבית המשפט, ציין כי גם לפני התאונה התגורר אצל הוריו כחודשיים שלושה, הודה כי לא בישל וכיבס אצלם אך סייע בקניות. הוסיף כי היה זקוק לעזרה גם לאחר שחרורו מבית החולים, לרבות הכנסת כיסא למקלחת, סיוע בהבאתו לדלת השירותים, אם כי לא סייעו לו להתלבש ולהתפשט. הייתה לו בעיית נגישות.

מן האמור לעיל, ומן העובדה ולפיה לתובע נקבעה נכות תפקודית בשיעור של 30%, עולה כי סוג פציעתו של התובע יחייבו אף להיזקק לעזרת זולת בעתיד כפי שגם נזקק לה בעבר, במיוחד בתקופות הסמוכות לתאונה. עם זאת, הסכומים המוצעים לפיצוי ע"י ב"כ התובע והן ע"י ב"כ הנתבעת, אינם הולמים לטעמי את שיעור הפיצוי המגיע לראש נזק זה.

לאורך כל תקופת אי-הכושר המלא, היינו ממועד התאונה ועד 14.6.04, היינו 8.5 חודשים, סכום בן 1,000 ₪ לחודש, כפי ערכו נכון להיום, הינו סביר בעיני, ולפיכך סכום של **8,500 ₪** לתקופת אי-הכושר המלא.

לתקופת אי-הכושר החלקית, ועד למועד הגשת חוות דעת השנייה, יעמוד הפיצוי על שיעור של 600 ₪ לחודש ובמכפלה של 60 חודשים נכון להיום ע"ס של **18,000 ₪**.

ממועד מתן חוות הדעת השנייה (במ/6) ועד היום, היינו תקופה של 18 חודשים, ולפי 400 ₪ לחודש, סך של **7,200 ₪**.

לעתיד ובאופן גלובלי עד תוחלת חיים, יעמוד הפיצוי על הסך של **100,000 ₪** נכון להיום.

סך הכול בגין עזרת זולת יעמוד הפיצוי על הסך של **133,700 ₪**. שיעור פיצוי זה לוקח בחשבון נכות תפקודית בת 30% וכן את האפשרות כי בעתיד עלול מצבו של התובע להחמיר.

8. הוצאות עבר ועתיד:

בסיכומי עותר התובע לתשלום הוצאות עפ"י קבלות בסך 3,000 ₪ וכן סכום נוסף באופן גלובלי בסך 50,000 ₪ המבוסס על נכותו הרפואית בברך, מחלתו האשפוזים הצפויים שיחייבו שימוש מוגבר במוניות ובתחבורה ציבורית, כמו גם משככי כאבים והוצאות רפואיות נוספות שיחייבו הוצאות בשיעור 30,000 ₪ באופן גלובלי, ובסה"כ עתר לפיצוי בשיעור של 83,000 ₪.

הנתבעת מצידה, מציינת בסיכומיה כי התובע לא נתן הסבר לקבלות שצורפו לתצהירו ולפיכך הציעה סכום של 1,500 ₪ בעבר. ביחס לעתיד, ומאחר והתובע הודה כי הינו נוהג במכוניות בנו והוריו, אין כל מקום להוצאות נסיעה. כמו כן היו מוכנים להכיר בסכום גלובלי בהוצאות ריפוי עתידיות מעבר לסל הבריאות בסך 5,000 ₪.

עיון בתצהיר התובע, מלמד כי אמנם הוצאו הוצאות מסוגים שונים ונסיעות ולתרופות.

ההלכה הפסוקה קבעה, כי בנזק המיוחד, מן הראוי לצרף אסמכתאות, אך מאידך משהתברר כי היה צורך ברכישה של צרכי רפואה, וברור כי נדרשו אף נסיעות לטיפולים רפואיים, במיוחד לאור קביעת המומחה כי התובע סובל וימשיך לסבול מכאבים, כי אז סברתי שביחס לנזק המיוחד, מעבר לטיפולים הרפואיים המוכרים לפי [חוק ביטוח בריאות ממלכתי](#), יעמוד הפיצוי בגין הוצאותיו הרפואיות של התובע ונסיעותיו בעבר, על סך גלובלי של **15,000 ₪**.

באשר לעתיד עד תוחלת החיים, הן לצרכי ריפוי והן לצרכי נסיעותיו, ברור לי שהתובע ייזקק לטיפולים רפואיים ותרופות, כמו גם לנסיעות לטיפולים אלה, ולפיכך סכום של **35,000 ₪**, הולם בעיני הפיצוי לעתיד גלובלית בגין הוצאות אלה – נכון להיום.

9. הפסדי פנסיה וזכויות סוציאליות:

בסיכומיו עותר התובע לפיצויים בגין ראש נזק זה עפ"י הפסד בסך של 5,250 ₪ לחודש ועד תוחלת חיים והיוון כפול בסכום של 358,000 ₪, וכן פיצוי גלובלי בסך 50,000 ₪ המתייחס להפסדי זכויות סוציאליות נוספות, לרבות פיצויי פיטורין, ימי חופשה וימי מחלה וכיוצא באלה.

הנתבעת מצידה, אינה רואה כל מקום לפיצוי בראש נזק זה, מאחר והתובע פוטר מעבודתו מספר חודשים קודם לתאונה ומבכר לעבוד כעצמאי ביחס לאלה, אין כל חובת הפרשה לפנסיה לפיכך גם אין כל נזק לתובע.

תלושי שכרו של התובע ערב התאונה כפי שצורפו לתצהירו אינם מלמדים על הפרשות לקרן פנסיה. עם זאת, מובן כי תחום עיסוקו של התובע מאפשר ביצוע הפרשות לקרן פנסיה. הנתבעת לא טוענת למעשה אחרת, אלא אך זאת שהתובע אינו שכיר ולכן אין חובה לבצע הפרשות שכאלה.

לטעמי, אפילו התובע שותף בחברה, הוא עדיין משמש כשכיר של אותה חברה, וככזה הינו זכאי ליהנות מהפרשות לקרן פנסיה.

על פי בסיס שכר של 16,335 ₪ (השכר ברוטו משוערך להיום) ומאחר ואין הוכחה, כי לתובע קרן פנסיה קודם לתאונה, ולפי צו ההרחבה לביטוח פנסיוני במשק – פנסיה חובה, שנכנס לתוקפו ב-1.1.08 והמציין את אחוזי ההפרשה שמפרישים עובדים ומעבידים לתקופת 6 השנים הראשונות ולאחריהם, וכאשר ההתייחסות הינה רק להפסד הנגרם בשל אי הפרשת מעביד. באשר את הפרשת העובד – על העובד לבצע כחלק מסכום הפיצוי לו זכה בגין אבדן השתכרות לעתיד, כי אז יעמוד שיעור הפיצוי בראש נזק זה על סך של **342,912 ₪** נכון להיום (2/3 מסך כל ההפקדות).

מעבר לשיעור נזקי הפרשת המעביד לפנסיה, לא מצאתי מקום לכל סכום נוסף כפיצוי בעניינים שאין כל ראייה לגביהם.

10. ניכויים:

התובע הודה, כי זכה לקבל תשלומים תכופים מהנתבעת. כל סכום ששולם, ולמרות שלמצער לא הוצג כל אישור לביצוע התשלום, ישוערך ליום מתן פסה"ד, לרבות הפרשי הצמדה וריבית כדין, וינוכה מסכום הפיצויים.

כאן המקום לציין, כי מהסכום שינוכה, ינוכה תחילה שכ"ט עו"ד ורק היתרה תנוכה מסכום הפיצוי.

11. סיכום:

לאור כל האמור לעיל, תשלם הנתבעת לתובע סכומים כדלקמן:

א. הפסד שכר לעבר 300,855 ₪.

ב. הפסד השתכרות לעתיד	669,636 ₪.
ג. כאב וסבל	93,512 ₪.
ד. עזרת זולת	133,700 ₪.
ה. הוצאות	50,000 ₪.
ו. הפסדי פנסיה	<u>342,912 ₪.</u>
סך הכול:	<u>1,590,615 ₪.</u>

מסכום זה, ינוכו התשלומים התכופים כאמור לעיל.

ליתרה יתווסף שכ"ט עו"ד בשיעור של 13% + מע"מ וכן אגרת המשפט בצרוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום הוצאתה (20.4.04) ועד למועד התשלום המלא בפועל.

**זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מיום קבלת עותק פסק הדין.
המזכירות תשלח עותק מפסק הדין בדואר לצדדים.**

ניתנה היום כ"ד בניסן, תשס"ח (29 באפריל 2008) במעמד הצדדים.

אליהו בכר 54678313-33569/04

אליהו בכר, שופט

הקלדה: ע. אור

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה